

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Любка Йорданова Думанова, избрана за член на научното жури на основание чл. 4 от ЗРАСРБ, Правилника на БАН за ЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института по микробиология „Стефан Ангелов”(ИМикБ) при БАН, решение на Научния съвет на ИМикБ (Протокол № 3/25.02.2016 г) и Заповед № I-34/29.02.2016 г. на Директора на ИМикБ, както и избрана за изготвяне на становище на първото заседание на научното жури, проведено на 10.03.2016 г. по конкурс за заемане на академичната длъжност "Доцент" в област 4. „Природни науки”, професионално направление 4.3. „Биологически науки”, по научната специалност „Микробиология-Ензимология” и обявен за нуждите на секция "Микология" при ИМикБ, обнародван в Държавен вестник, бр. 103 от 30.12. 2016 г.

В обявения конкурс за „Доцент като кандидат участва единствено главен асистент Радослав Игнатов Абрашев, доктор.

Документите на кандидата са редовни. Представените ми за становище материали по стартиралата процедура за избор на академичната длъжност „Доцент” отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение. Те са съобразени с препоръчителните критерии за оценяване на кандидатури за получаване на научни степени и длъжности, съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИМикБ „Стефан Ангелов” при БАН.

Материалите показват, че научноизследователската дейност на главен асистент Абрашев е в областта на обявения конкурс. При подробно запознаване с отлично подредената документация е видно, че Радослав Абрашев е натрупал значима научна продукция и изследователски опит и се явява като подходящ кандидат за заемане на академичната длъжност „Доцент”. Научните му изследвания имат фундаментален и приложен характер, касаещи микологични, ензимологични и биотехнологични проучвания. Двадесет и трите научни труда, с които той участва в конкурса, тематично могат да се разделят на 3 групи: а) Участие на антиоксидантната ензимна защита в клетъчния отговор срещу физиологичен стрес, като резултатите, получени от проведените изследвания в този раздел са отразени в 11 научни труда; б) Получаване, охарактеризиране и приложение на ензими с публикувани 10 научни труда по този раздел и в) Изследване на антиоксидантната активност на екстракти от растителни и човешки тъкани с публикувани 2 статии, отразяващи получените резултати по тази тематика. Към тези три основни раздела, обобщаващи научните приноси на кандидата

са включени и 4 статии (№№ 3, 4, 7 и 20), както и автореферат от дисертацията за ОНС „доктор”, които не се рецензират, но показват устойчивия му интерес към разработваната тематика. Общият му ИФ е 23,693, а h - факторът – 7. Няма статии извън номенклатурната специалност, частично само труд № 1 третира охарактеризирането на белтък от друг произход, но също с антиоксидантно действие и приложение в медицината.

Голяма част от научните му приноси и постижения в горепосочените трудове са с оригинален характер, подробно и точно описани в справката, която приемам безрезервно. Има печатна грешка в номера на статията (№16) в принос 3.1., който не се отнася до неураминидазата. Посочените високостойностни научни и научно-приложни приноси с теоретична и практична насоченост са неоспорим критерий за качествена и количествена оценка на изследователската работа на Абрашев. Тези приноси са получени в резултат на съвместни изследвания от колеги в секция „Микология” на ИМикБ и различни други партньори след продължителни и задълбочени анализи, осъществени при използване на съвременни изследователски техники. Трябва да се отбележи, че такива изследвания в областта на получаване и охарактеризиране на ензими от бактерии и филаментозни гъби в нормо- и стрес условия, проучване участието им в клетъчния отговор, както и възможностите им за приложение се правят от малко изследователи. Научните му изследвания очевидно са фокусирани върху актуални проблеми и са цитирани 135 пъти в международната литература .

Абрашев е популяризировал творческата си активност и с голям брой участия с доклади и постери (14) в конгреси, конференции и симпозиуми. При участието си в конкурса той впечатлява със значимо участие в разработването на научни проекти - 8 международни, 7 национални и 3 стопански договори.

Самото подреждане на представените материали по конкурса са критерий за организиран и мотивиран учен. Като дългогодишен член на колектива на секция „Микология” той е придобил знания, компетенции и умения, които успешно прилага в научноизследователската си дейност.

В рамките на моята компетентност бих искала по-подробно да отбележа само някои аспекти от раздела, отнасящ се до получаването на нови антиоксидантни ензими, тяхното пречистване, охарактеризиране и приложение. Това са статии с номера №№1, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 22, и 23. В тези статии са включени проучванията на авторските колективи върху продукцията и приложението на три ензима – супероксид дисмутаза, каталаза и неураминидаза. Разглежда се перспективата за използването на първите два ензима като терапевтични агенти в медицината (№ 6, 10, 16, 17), като особено интересни са статии № 22 и № 23, отнасящи се към една нова насока в изследването на тези ензими, а именно биосинтезата и охарактеризирането на температурно чувствителните (т.н. cold active) ензими с приложение в козметиката, медицината, криохирургията и *in vitro* оплождането. Статия № 9 анализира извършения мониторинг

на изолати от *Vibrio cholerae* за присъствие и експресия на *nanH* гена и избор на подходящ продуцент на този важен ензим, а статия № 13 предлага протокол за изолирането и пречистването му с цел на по-голям добив с нов акцент към неураминидазите, продуцирани от непатогенни организми. Химичните, биохимичните и молекулярно-биологичните изследвания върху неураминидазите са особено важни предвид значението им като фактор на патогенността и вирулентността при редица вируси и патогенни бактерии.

От запознаването с научните трудове на кандидата е видно, че неговите научни умения и компетенции са насочени към добре усвоена и овладяна методология за: култивиране на микроорганизми, определяне на ензимни активности, подготовка на клетки /изолиране чрез градиентно центрофугиране и др./ за последваща морфологична характеристика на апоптозата, изолиране и пречистване на ензими чрез хроматографски методи и други сепарационни рутинни техники, прилагане на различни електрофоретични техники, имуноензимни методи, PCR амплификационни методи за откриване на гени и др.

Радослав Абрашев е повишавал своята квалификация като е бил на 2 специализации, ръководител е на дипломант. Счита, че добрата професионална квалификация на Р. Абрашев и опита му на висококвалифициран изследовател разкриват добри възможности за бъдещото му израстване като ръководител на млади кадри в избраното от него научно направление.

Следователно, главен асистент Радослав Абрашев е с достатъчна научна продукция и добра професионална биография, които покриват изискванията на ЗРАСРБ и му дават правото безпроблемно да удовлетвори критериите за заемане на академичната длъжност „Доцент” по обявения конкурс.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените творческа биография, научна продукция и приноси характеризират главен асистент д-р Радослав Игнатов Абрашев като напълно изграден учен. Той е с конкретни научни интереси в областта на микробиологията, а именно микологията, в частност ензимологията. В своята професионална кариера се представя като изследовател с отлична литературна осведоменост и професионална подготовка. Владее голям брой съвременни изследователски методи. Научните му изследвания са фокусирани върху актуални проблеми в областта на микологията, сумирани най-общо в следните ключови думи - филаментозни гъби, клетъчен отговор срещу физиологичен стрес, биомаркери на оксидативния стрес, антиоксидантна защита, биотехнологично получаване на нови антиоксидантни ензими, пречистване, охарактеризиране и приложение. Участието му в голям брой изследователски проекта и научни форуми го характеризират като учен с професионални умения и личностни качества да работи самостоятелно и в колективи. Наукометричните му показатели покриват напълно

препоръчителните критерии в Правилника за развитието на академичния състав в ИМикМ и неоспоримо доказват, че е напълно подготвен да заеме академичната длъжност „Доцент” в област 4. „Природни науки”, професионално направление 4.3. „Биологически науки”, по научната специалност „Микробиология-Ензимология”, обявен за нуждите на секция "Микология" при ИМикБ.

12. 04. 2016 г.
София

Изготвил становището:
(доц. Любка Думанова)